

Verslag raadpleging

Verslag van raadpleging brancheorganisaties geitenhouderijsector tijdens werkbezoek commissie Veehouderij en gezondheid omwonenden op 25 september 2025.

Aanwezig van de commissie Veehouderij en gezondheid omwonenden:

- prof. dr. ir. A. Burdorf, professor-emeritus determinanten van volksgezondheid, Erasmus Universiteit Rotterdam, *voorzitter*
- drs. R. van Aalsburg, arts maatschappij en gezondheid, medisch milieukundige, GGD Hart voor Brabant
- dr. K.A. Baken, Gezondheidsraad, Den Haag, *wetenschappelijk secretaris*

Aanwezig van de genodigden:

- J. Tolboom, LTO, *voorzitter Vakgroep Geitenhouderij*
- N. Verduin, NGZO, *voorzitter*
- G. Heerink, Platform Melkgeitenhouderij, *voorzitter*
- M. Maurice, Platform Melkgeitenhouderij, *programmamanager Duurzame GeitenZuivelKeten*

Verslag raadpleging

De Gezondheidsraad is door de minister van VWS, mede namens de minister van LNVN, om advies gevraagd over de mogelijke gezondheidseffecten van wonen in de buurt van een geitenhouderij. Dit advies is opgesteld door de commissie Veehouderij en gezondheid. Een vertegenwoordiging van deze commissie heeft tijdens een werkbezoek aan een melkgeitenhouderij brancheorganisaties van de geitenhouderijsector geraadpleegd over stalsystemen en stalmanagement. De brancheorganisaties brachten daarnaast enkele aandachtspunten en bezorgdheden naar voren.

Bedrijfskenmerken

De aanwezige vertegenwoordigers van brancheorganisaties van de geitenhouderijsector benoemen een aantal kenmerken van geitenhouderijen in Nederland. Volgens hen zijn in Nederland bedrijven met 150 geiten of meer in de regel professionele melkgeitenhouderijen. Dit zijn ongeveer 370 bedrijven met grotendeels 600 tot 1.600 en gemiddeld zo'n 1.100 melkgeiten. De opzet van deze bedrijven is veelal hetzelfde: stropotstallen met compartimenten voor groepen geiten en voedergangen daartussen. Mogelijkheden voor toepassing van alternatieve stalvloersystemen en andere typen strooisel worden volgens de brancheorganisaties momenteel ook verkend.

De brancheorganisaties benoemen dat er in de sector een voorkeur is voor open melkgeitenstallen vanwege het frisse stalklimaat en de uitstraling van het bedrijf. De temperatuur kan ook in een open stal in de zomer fors oplopen. Ventilatoren die worden ingezet voor temperatuurregulatie bewerkstelligen volgens de brancheorganisaties een veel grotere luchtverversing per uur dan met mechanische systemen haalbaar is. Dichte stallen en luchtwassing zijn slechts op enkele bedrijven aanwezig. De sector ziet stroomuitval en stalbrand als risico's van luchtwassers.

Andere verschillen tussen bedrijven die worden genoemd betreffen het type voer, voedersysteem en de wijze waarop geiten in groepen worden verdeeld. De melkgeitenhouderij is een relatief jonge sector waarin veel werd (en wordt) geëxperimenteerd. Opgemerkt wordt dat verschillen tussen bedrijven wel steeds kleiner worden.

Mestverwerking

De brancheorganisaties leggen uit dat er in de zomer meer gassen uit de stropot vrijkomen, wat in sommige bedrijven aanleiding geeft tot vaker uitmesten. In Frankrijk is het gangbaar om uit te mesten zodra de temperatuur van de stropot 40°C is.

Mest wordt volgens de brancheorganisaties vrijwel altijd buiten de stal op een mestplaat opgeslagen, meestal onder luchtdoorlatend doek en soms onder een afdak tegen inregenen. Enkele bedrijven experimenteren met luchtdichte opslag of bokashi (fermenteren).

De meeste mest wordt afgevoerd naar de akkerbouw, bomen- en bollenteelt, o.a. in Noord-Holland en Flevoland. De afvoer van mest is een forse kostenpost. Een gesloten kringloop binnen het bedrijf is volgens de brancheorganisaties niet mogelijk. De hoeveelheid land die nodig is om de mest te plaatsen is circa 3 maal zo groot als de hoeveelheid land die nodig is om voldoende gras te verbouwen om de geiten te voederen.

Ontwikkelingen binnen de sector

De brancheorganisaties vertellen dat de sector veel zelfsturing kent en dat dat uniek is binnen de veehouderij. Er is een eigen kwaliteitsborgingsysteem (KwaliGeit) en verduurzamingsprogramma (Duurzame GeitenZuivel Keten).

Omdat er weinig (internationale) kennis beschikbaar is, heeft de sector een Experttafel 'Bacteriële emissies' ingericht om samen met experts oplossingsrichtingen voor reductie van bacteriële emissies te identificeren. De brancheorganisaties zijn van mening dat handhaving van mogelijke maatregelen tegen emissies uit geitenstallen goed belegd zou kunnen worden bij het kwaliteitsborgingsysteem van de sector zelf.

Aandachtspunten bij mogelijke maatregelen

De brancheorganisaties geven aan begrip te hebben voor de huidige tijdelijke moratoria, maar dat deze wel een belemmering vormen voor verdere ontwikkelingen zoals noodzakelijke vernieuwingen aan het bedrijf en het opfokken van bokjes binnen het eigen bedrijf in daarvoor toegeruste stallen. Ze wijzen erop dat er bij invoering van nieuwe maatregelen voor gewaakt moet worden dat deze niet botsen met Q-koorts maatregelen (bijvoorbeeld verbod op uitmesten na lammeren gedurende 30 dagen). Ook moet hygiëne in het oog gehouden worden bij toepassing van alternatieve bedding (bijvoorbeeld het schoon blijven van de uiers).

Volgens de brancheorganisaties heerst binnen de sector het gevoel dat het laatste Veehouderij en Gezondheid Omwonenden onderzoek (VGO-III) een soort 'black box' is. Ze hebben behoefte aan een nadere duiding van de bevindingen en van de totstandkoming daarvan; dat zou kunnen bijdragen aan een beter begrip van nut en noodzaak van eventuele maatregelen.

Tot slot vragen de brancheorganisaties aandacht voor de onrust en onzekerheid die in de sector heersen naar aanleiding van de berichtgeving over de VGO-III resultaten en de mogelijke vervolgstappen, en voor de economische impact van investeringen in maatregelen, die wellicht in de melkprijs verrekend moeten worden.